

KOHTI
POHJAN
TÄHTÄÄ
OSA I

Aarno Liimatainen

RUTTO

Rutto

Rutto

Kirjailijalta ilmestynyt v. 2017 romaani Kujanjuoksu

© 2019 Aarno Liimatainen

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-5558-7

LUKIJALLE

Yli 40 vuotta sitten päätin, että päästyäni eläkkeelle aloitan kirjoittamaan. Nyt olen eläkkeellä ja ensimmäinen romaanini Kujanjuoksu valmistui toista vuotta sitten. Kuvitteellisessa romaanissa Venäjä oli miehittänyt Suomen ja Pekka Kari yritti pelastaa synnyinmaataan vapaaksi.

Arvoisa lukija, tässä on kädessäsi toinen romaanini Rutto. Rutto on erillisenä luettava romaani mutta kuuluu myös ensimmäisenä osana kolmen kirjan sarjaan Kohti Pohjantähteä. Romaanin ja romaanisarjan juoni ja henkilöt ovat kuvitteellisia. Sarjassa on runsaasti faktatietoa, erityisesti asiantuntijoitien varoitteluja siitä, millaiseksi Etelä-Eurooppa voi pahimmillaan muuttua jos hiilidioksidi päästöjä ei saada nopeasti kuriin ja kuinka tuo muutos voi vaikuttaa ilmastoon, kasvustoon, eläimistöön ja uusien tautien ilmenemiseen.

Noita mahdollisia uhkia yritän tällä kirjasarjalla saada lukijan vakavasti miettimään, niin etteivät ne koskaan toteutuisi meille ja nimenomaan lapsillemme ja lapsenlapsillemme.

Antoisia lukuhetkiä

Aarno Liimatainen

fb.com/aarnoliima

aarnoliima.com

instagram.com/aarnoliima

twitter.com/aarnoliima

KIIITOKSET

Tämän romaanin valmistamisessa ovat minua auttaneet:

Eläkkeellä oleva faktori Erkki Laine on antanut asiantuntija-apua teoksen valmistamiseen liittyvissä asioissa. Hän on myös käyttänyt lukuisia tunteja tekstiäni arvioiden ja muutosehdotuksia tehden.

Espanjan Fuengirolan Sofia-opistossa olen käynyt useita vuosia luovan kirjoittamisen kurssilla. Kurssin opettaja filosofi Pasi Färm on auttanut ja koulunut kirjoittamisen taitojani. Kurssikavereiltani olen saanut kehittävää ja kriittistä palautetta.

Fuengirolan Hemingway Bookshopin kauppias Markus Tuomi on antanut arvokkaita ideoita lausepituuksista ja erityisesti kannen suunnittelusta.

Kiitokset tekstini kirjan muotoon tekijän Books on Demandin Bod-Tiimille ja siellä erikoisesti Mirkalle. Tiimi on pitkämiehisesti neuvonut ja avustanut tässä projektissa.

Kiitos vaimolleni Tuirelle. Hän on edelleen jaksanut kannustaa ja ottaa vastaan tuskailuani uuden tekstin luomisessa.

Lämmin kiitos Teille kaikille.

Fuengirolassa 25.3.2019

Karin suurperhe

Pekka (Pedro), vaari, 58 vuotta, vielä huippukuntoinen suurperheen johtohahmo, entinen Naton kommando, poliisiupseeri, tarkka-ampuja, nuorena vapaaottelun Espanjan hopeamitalimies.

Maria, mummi, Pekan vaimo, 56 vuotta, perheen matriarkka, myös huippukuntoinen, taitaa japanilaiset taistelulajit, tarkka-ampuja, taitava veitsenheittäjä, temperamenttinen, pieni ja pipurinen, *nokille ei hypitä*.

Pedro Junior, kutsumanimi Junior, 30 vuotta, Pekan ja Marian esikoinen, poliisina Fuengirolassa, eläväinen, innokas retkeilijä, hyvä ampumaan.

Ana, Juniorin vaimo, 30 vuotta, lakinainen, Juniorin tapaan sosiaalinen, vilkas.

Lapset:

Miguel, 12 vuotta, lapsijoukon johtaja, taitava ampuja, retkeilijä.

Ramon, 9 vuotta, *pikku insinööri*, oivaltaja.

Pauliina, 7 vuotta, utelias, usein äänessä, teräväpäinen.

Pablo, 29 vuotta, Pekan ja Marian nuorimmainen, poliisina Fuengirolassa, suurikokoinen voimanpesä, rauhallinen perheen isä, hyvä ampumaan.

Rosa, Pablon vaimo 29 vuotta, myös vahva ja isokokoinen,

sairaanhoidaja, tarkastajana ulkomaalaisvirastossa, rauhallinen äitityyppi.

Lapset:

Jorge, 11 vuotta, retkeilijä, hiljainen ja rauhallinen, taitava ruoskan käyttäjä.

Nacho, 10 vuotta, päättelijä, ajattelija, linnuista kiinnostunut.

Sara, 9 vuotta, humoristi, nopeasti kehittynyt *pikku nainen*.

ESIPUHE

Pariisin vuoden 2015 maailman ilmastokokouksessa maapallon lämpenemisongelma virallisesti myönnettiin ja päätettiin aloittaa toimet sen pysäyttämiseksi. Myös kaikki suurvallat, jotka muutoksen käytännössä ratkaisevat, allekirjoittivat päätöksen.

Päätös ei pitänyt. USA:n uusi presidentti ei ratifioinut sopimusta. Päinvastoin, kotimaisten fossiilisten polttoaineiden; öljyn, liuskekaasun ja kivihiilen käyttöä lisättiin voimakkaasti. Muut merkittävimmät hiilidioksidin tuottajat; Venäjä, Kiina ja Intia seurasivat USA:n esimerkkiä. Isoimmista ilman saastuttajista vain Euroopan valtiot osin noudattivat sopimusta. Muutamia pienet maat kuten Suomi, noudattivat uusia tavoitteita hyvin, mutta sillä ei ollut kokonaisuuteen käytännön merkitystä.

Kaiken seurauksena hiilidioksidin päästöt kohosivat jyrkästi ja 10 vuoden kuluttua pohjoisten napa-alueiden meret sulivat kesäisin kokonaan.

Muutoksen havaitsi ainoastaan paikan päällä, muualla se näkyi vain television uutiskanavilta, joiden lähetyksiä fossiilista energiaa tuottavat suuryhtiöt tiukasti kontrolloivat. Näin ongelman vakavuutta ei tavallinen kansa havainnut, koska merien pinnan taso pysyi entisellään.

Fossiilista energiaa tuottaville suuryhtiöille tilanne oli herkillinen. Merien pinnan tason säilymisellä ne hehkuttivat ilmaston vakaana pysymistä. Hiilidioksidin kohoamisesta *vouhkanneita*, kuten he nimittivät ilmiöstä varoittaneita, pilkattiin ja heille naurettiin maailmanlopun ennustajina.

Muutos alkoi näkyä 2030-luvun alkuvuosina. Pohjoisen napa-alueen jatkuvasti lämmitessä alkoi lämpö vaikuttaa myös

Grönlannin mannerjäätikköön. Pian mannerjäätä sulanutta vettä virtasi isossa osassa Grönlannin pintaa. Tuon veden jokainen meriin virtaava pisara oli ylimääräistä vettä, joka nosti vedenpinnan tasoa. Aluksi nousu oli millejä kuukaudessa, pian sentti kuukaudessa, sentti viikossa...

Kautta aikojen meret ovat sitoneet itseensä suurimman osan kaikesta maapallon hiilidioksidista, eikä se ole päässyt lämmittämään ilmakehää. Merivesi sitoo *VIILEÄNÄ* tehokkaasti hiilidioksidia. Ilmaston voimakkaasti lämmitessä, lämpeni myös merivesi. Riittävästi lämmentyään meristä tuli hiilidioksidin *LUOVUTTAJIA*.

Noihin aikoihin merien lämpeneminen oli saavuttanut tuon rajapyykin ja tapahtui valtava muutos, lämpeneminen aivan loikkasi eteenpäin. Toinen ilmiö alkoi ruokkia toistaan, kaiken aikaa kiihtyvällä vauhdilla. Lisää vapautunutta hiilidioksidia, kohonnut ilman lämpötila, lisää hiilidioksidia, lisää lämpöä jne...

Lokakuun 3 päivänä 2035 eteläisillä Andeilla, Chilen ja Argentiinan rajamailla jytisi. Harvinainen, lähes 10 magnitudin maanjäristys ravisutti vuorijonoa. Alue on lähes asumatonta erämaata ja välittömiltä ihmistuhoilta välttyttiin, välilliset olivat valtavia... Voimakas kiintokallion liikehdintä aukaisi uuden, suuren tulivuoren. Valtava tuhkapatsas kohosi vuoren kraatterista yli puolen vuoden ajan. Keväällä 2036 vuori oli purkanut paineensa ja sammui.

Vallitseva tuulen suunta tuon kuuden kuukauden ajan oli pohjoisen ja luoteen suunnalta. Valtaosa tuhkapölystä laskeutui Etelämantereen suuren mannerjäätikön päälle. Normaalisti valkoinen, tehokkaasti auringon säteitä karkottava lumipintainen jäätikkö muuttui tuhkasta tummanharmaaksi, jonka seurauksena Etelämantereen imi tehokkaasti lämmittäviä auringonsäteitä koko kesäkauden ajan....

Maapallon ainoa jäätyneenä pysynyt alue alkoi nopeasti sulaa. Tuon jäämassiivin kokonaan sulaessa maapallomme vedet nousisivat noin 56 metriä...

Grönlannin mannerjäätiköitten täydellinen sulaminen nostaisi vedenpintaa noin 7 metrillä. Sen sulaminen oli jo menossa hyvää vauhtia. Tuo räjähtävä muutos iskeytyi koko ihmiskunnan kasvoille 2030-luvun loppuvuosina. Meriveden pinta alkoi vauhdilla nousta, aluksi viisi senttiä kuukaudessa, sitten 8, 10, 13, 17... koko ajan kiihtyvällä vauhdilla.

Matalampia ranta-alueita uhkasi vedenpaisumus. Bangladeshissa oltiin kauhuissaan. Samoin Guyanassa, jonka asukkaista 90 prosenttia asui alle kolmen metrin korkeudella meren pinnasta. Vuodessa vesi oli noussut lähes kaksi metriä. Merkittäviä osia maapallon suurista rannikkokaupungeista oli osin veden alla, Malediivit lähes kokonaan.

Satoja miljoonia ilmastonmuutospakolaisia vaelteli ympäriinsä vailla vakituista asuinpaikkaa. Kulkutaudit saivat lisää jalansijaa. Rikollisjärjestöt keräsivät huimia summia onnettomien ihmispoloisten kustannuksella kuljettamalla heitä turvallisimmille alueille.

Nyt heräsivät merkittävimmät saastuttajamaatkin.

Enää ei pilkattu ilmastonmuutoksesta aiemmin varoitteita asiantuntijoita, päinvastoin, heille tipahteli Nobelin palkintoja. Valitettavasti liian myöhään, kuten eräs sellaisen saanut Massachusettsin Yliopiston professori totesi vastaanottaessaan palkintoa Osllossa. USA:n öljyn, liuskekaasun ja kivihiilen käyttö romahti, loppui pian kokonaan ja kyseiset energiayhtiöt tekivät konkurseja. Alkoi tuuli- ja nimenomaan aurinkoenergiaa tuottavien yhtiöiden jyrkkä nousu.

Venäjä oli pitkään pohjannut taloutensa fossiilisten polttoaineiden myyntiin. Sen romahtaessa alkoivat maassa levot-

tomuudet. Marraskuun viimeisenä päivänä 2039 alkoi suuri kansannousu. Maa hajosi kuukauden kuluttua, jo toisen kerran 50 vuoden aikana. Siitä muodostui parikymmentä pienempää valtiota. Kiina ja Intia luopuivat muun maailman painostuksella fossiilisten polttoaineiden käytöstä.

Lentoliikenne ja myös kaikki muu polttomoottoreiden käyttö kiellettiin maailman laajuisesti. Heikosti puhdistetulla, lähes raakaöljymäisellä polttoaineelle hirvittävästi ilmakehää saastuttavien rahtilaivojen kululle tuli pikainen stoppi. Vain hälytysajoneuvoilla sallittiin bensiini- tai dieselmoottorit niin pitkään, että niiden tilalle saatiin aurinkokennoakkuja käyttävät ajoneuvot.

Lihan käyttöön ravintona laadittiin tiukat rajoitukset, sen tuotannon runsaat metaanipäästöt haluttiin saada kuriin. Kaikkiin mahdollisiin paikkoihin aloitettiin istuttamaan puitten taimia, jotka kasvaessaan alkaisivat sitomaan ilman hiilidioksidia.

Ilmastomuutoksen pysäyttämiseksi oli 2040-luvun alkuun mennessä tehty paljon. Vauhtiin päässyttä muutosta ei kuitenkaan käännetty lyhyessä ajassa, vaikka Etelämantereen pinta muuttui lumisateiden myötä vaaleammaksi ja jäätikköjoet alkoivat jäähtyä ja kuivua. Merien pinnan nousu alkoi hidastua.

Valtava tuho oli ehtinyt tapahtua. Veden pinta oli noussut yli 9 metriä. Suuret ranta-alueet olivat suolaveden alla, myös suuri osa maapallon suurkaupungeista. Kaikki satamat olivat tuhoutuneet ja vedenpinnan nousu jatkoi hidastuneenakin kasvuaan. Vuonna 2043 pinta oli kohonnut 12 metriä. Kaksi vuotta myöhemmin saavutettiin 14 metriä ja viime viikolla ylitettiin 15 metrin rajapyykki.

Tänään 20.8.2047 on merien pinnan nousu selvästi hidastunut. Asiantuntijoitien arvioissa se pysähtyy 19-22 metrin vä-

lille, mutta vaatii toteutuakseen muutettujen elintapojen nykyisellään pitämistä. Polttomoottoreiden aika on lopullisesti ohi, samoin yletön liharuoalla mässäily ja metsien kaskeaminen viljelyyn. Viime viikolla kuulin, Pohjois-Saksasta Nato kollegaltani Jyrgeniltä, Keski-Euroopassa arvioidun olevan noin 200 miljoonaa ilmastonmuutospakolaista. Nälänhätä ja kaikinainen anarkia ovat noiden ihmispoloisten jatkuvana riesana.

Pohjois-Euroopassa vallitsee 2010-luvun Välimeren ilmasto. Turismi kukoistaa, entiset etelän kasvit menestyvät ja alue on rikas. Pohjoismaat, Belgia, veden yläpuolelle jääneet osat Hollantia, pohjoisosat Saksasta ja Puolasta sekä Baltian maat ovat rakentaneet yhtenäisen muurin Englannin kanaalista Jäämeren rannalle. Muuria valvotaan tarkasti, tarvittaessa väkivalloin.

Jaakko Kouvolasta kertoi tilanteen itärajan takana, Pietaari-Kuolan valtion alueella olevan hyvin epävakaa. Ravitsemus tilannetta siellä onneksi helpottaa ilmaston lämmitessä tapahtunut maan tuottokyvyn merkittävä nousu, varsinkin Kuolan ja Vienen-Karjalan entisissä erämaissa. Myös alueen suurten järvien, Laatokan ja Äänisen sekä Vienenlahden kalantuottokyky on kasvanut.

Tiit Virosta totesi saman suuntaisesta, hieman helpommasta tilanteesta Luoteis-Venäjän, entisen Valko-Venäjän länsiosien muodostaman Viron kaakkoisen naapurivaltion alueella.

1.

— Vaari, vaari! Nyt on iso! Apuun vaari, se vie ongen! Nacho, 10-vuotias pojanpoikani hihkuu ja yrittää vetää ongeensa vastustelemaa *jotakin* veneeseen.

Tartun onkeen ja alan vetämään *hirmua* pintaan. Ajattelin siellä olevan jonkun puolikiloisen, *hirveästi vetävän* kalan, mutta tämä ei ole pieni. Siima kiristyy uhkaavasti ja pelkään sen katkeavan. Pitkän väsytyksen jälkeen kala nousee veneemme vierelle ja vedän sen nostokoukulla veneeseen. Saalis on liki pyytäjänsä pituinen, reilusti metrinen kummeliturska läiskyttelee veneen pohjalla. Päästään pedon näköinen kala aukoo häijyn näköistä suutaan ja kitusiaan. Molemmat pojat, Nacho ja serkkunsa Ramon, vetäytyvät nopeasti kauemmaksi. Oppini, että kannattaa pysyä kaukana petokalojen suupuo-
lesta, on mennyt perille. Kalan purema on usein tuskallinen ja hitaasti paraneva.

Sieppaan tuhdon alta tainnutuskalikan ja napakalla iskulla lopetan saaliin leukojen *loksutuksen*. Vetäisen kalapuukolla pedon kituset auki ja annan veren virrata ulos. Tavan olen opettanut myös nuorille kalamiehille, siten lopetetaan heti kalojen mahdolliset kärsimykset. Nopealla veren laskulla varmistetaan myös saaliin maun säilyminen ensiluokkaisena.

Arviolta kahdeksankiloinen kummeliturska, yksi yleisimmistä Välimeren Espanjan Andalusiassa rannikkovesien petokaloista, makaa veneen pohjalla. Runsas tiheän terävä hammaskalusto välkähtelee uhkaavan näköisesti avoimesta liikkumattomastakin suusta.

Kalaretkemme on ollut antoisa. Kummeliturskan vieressä lepää kahdeksan suurta puna-ahventa ja yksi keskikokoinen mustekala. Olemme onkiretkellä vakiopaikallamme, suoraan entisen

Fuengirolan kaupungin päällä. Vedenpinnan alainen kaupunkialue on kalojen suosiossa, sieltä löytyy niille lukuisia turvapaikkoja. Kalaisimmaksi olemme todenneet tämän Ronda 3:n, entisen 12-kerroksisen tornitalon varjonpuolen. Talosta on veden yläpuolella näkyvissä vain kuusi ylintä kerrosta.

Vedenpinta on käsiin räjähtäneen ilmastomuutoksen ja napajätiköiden massiivisen sulamisen vuoksi noussut arvaamattoman nopeasti. Tänään se on noin 15 metriä ylempänä kuin vuonna 2017. Menneen 30-vuoden kehitystä ei tuolloin rohkeinkaan radikaali osannut ennustaa.

Vuoden 2047 elokuun loppupuolen pilvetön päivä on aluiltaan. Reilut tunti sitten nousi valtavan suuri punainen aurinko horisontin takaa näkyviin, ollen nyt jo korkealla. Nopeasti kohoava lämpötila on jo reilut +30 astetta.

Pojanpoikieni tuijottaessa jännittyneinä onkiensa kohoja keulaan omani ylös. Nostan retkireppuni päällä, aina nopeasti silmille nostettavissa olevan kiikarin ja alan tarkkailla ympäristöä.

Olen harrastanut lintujen tarkkailua yli 40 vuotta ja kiikari kulkee automaattisesti mukana. Viime vuosina on lintujen tarkkailuun tullut lisää jännitystä nopeasti lämpimämmäksi muuttuvan sään myötä. Uusia trooppisten alueiden lajeja ilmaantuu aurinkorannikollemme koko ajan. Nytkin havaitsen tavallisten lokki- ja merilintujen seasta uuden liitäjälajin, jota on tavattu Euroopan alueella vasta kahden vuoden ajan. Myös upean näköinen, lähes musta fregattilintu, aiemmin vain eteläisellä pallonpuoliskolla tavattu, kiertelee kalastustroolarin yllä.

Ohitsemme lipuu Gibraltarin suuntaan Malagasta lähtenyt loistoristeilijä. Valtava laiva kierrättää varakkaita Pohjois-Amerikan pohjoisosien ja Pohjois-Euroopan turisteja ympäri köyhtyneiden Välimeren rantavaltioiden satamia. Aurinkokennoakkujen voimalla liikkuvan jättiläisen kulku on aavemaisen äänetöntä.

Osuin viime viikolla Malagassa käydessäni näkemään vastaavan risteilijän satamaan tulon. Turistijoukon suojana oli koko ajan monta sataa turvamiestä ja sotilasta. Rannikollemme elintärkeää valuuttaa ja työtä tuovien turistien häiriintymätön lomailu haluttiin varmentaa. Ilmaston muutoksen myötä, paahtavan kuumaksi ja kuivaksi autiomaaksi muuttuneen Espanjan eteläpuoliskon ainoita eläviä alueita on enää ohut rannikkovyö. Elinkeinoina tällä kapealla kaistalla ovat turismi, palveluammatit ja kaupankäynti. Valtaosan rahasta noiden ammattien harjoittamiseen tuovat vierailevat turistit.

Käännän kiikaria hitaasti Torreblancan rinteelle, viisi vuotta sitten rakennetun uuden kalasataman suuntaan. Äkkiä pysäytän kiikarin liikkeen ja keskityn yhteen kohteeseen...

Rantaa seurailevalle uudelle rantapaseolle, vähän ennen kalasatamaa, on syntynyt edestakaisin säntäilevä koko ajan kasvava ihmisjoukko. Se ei välttämättä ole ihmeellistä, mutta se on, että ryhmästä alkaa erkaantua yhä useampia paniikinomaisesti pakenuvia ihmisiä, joista melkein jokaisella on suu apposen ammoltaan. Aivan kuin he huutaisivat kurkku suorana jotakin...

Hetken kuluttua ihmispaljous on kaikonnut, vain yksi liikkumaton mytty makaa kivetyksellä. Paikalle saapuu ambulanssi valot vilkkuen, aina yhtä inhottavalta kuulostava sireeni täysillä ulvoen. Muuta ääntä ei aurinkoenergiasähköllä kulkevasta ajoneuvosta kuulu. Autosta ulos syöksyvät kaksi miestä vain vilkaisevat liikkumatonta kauempaa, sitten he palaavat autoonsa ja mytty jää paikoilleen. Pari minuuttia ja miehet tulevat uudestaan ulos, menevät mytyn luo ja kierittävät sen ruumissäkkiin. Miehillä on ilmestynyt ylleen säteilyn estävä suoja-puku hengitysnaamareineen ja suojakäsineineen.

Kylmä aalto käy läpi koko vartaloni, tuosta täytyy saada heti selvä...

Onneksi minulla on lähipiirin suhteet Fuengirolan poliisiin.

Eletään vuotta 2047 Espanjan Aurinkorannikon Fuengirolassa.

Lukuisista asiantuntijoitien ennustuksista ja varoituksista huolimatta ei ole välitetty ilmaston lämpenemisestä, säiden ääri-ilmiöistä ja tihtentyneistä luonnon katastrofeista.

Ihmiskunnan pahin uhkakuva ilmaston lämpeneminen on räjähtänyt käsiin. Espanjassa on paahtavan kuumaa.

Myös mannerjäätiköt ovat osin sulaneet ja merien pinta on noussut 15 metriä.

Puolet Iberian niemimaasta, Espanja ja Portugali, ovat muuttuneet valtaosin kuolleiksi autiomaiksi.

Lämpenemisen myötä on Afrikasta levinnyt Espanjan puolelle runsaasti eksoottisia eläinlajeja. Keski-Euroopassa pyörii 200 miljoonaa koditonta ilmastopakolaista. Siellä vallitsevat surkeat olosuhteet; terrori, anarkia, taudit, puute kaikesta...

Pohjois-Euroopassa on 2010-luvun Välimeren ilmasto. Turismi kukoistaa ja etelän kasvit menestyvät. Pohjoismaat, Belgia, Hollanti, pohjoisosat Saksasta ja Puolasta sekä Baltian maat ovat eristäytyneet vellovaa Keski-Eurooppaa vastaan rakentamalla muurin Englannin kanaalin varrelta aina Jäämeren rantaan. Muuria valvotaan tarkasti, tarvittaessa väkivaltaisesti.

Afrikasta on levinnyt paljon uusia tauteja. Elokuussa 2047 saapuu Fuengirolaan meren takaa paiserutto. Sama tauti joka noin 700 vuotta aiemmin tappoi kolmasosan eurooppalaisista.

Pekka Karin on pikaisesti lähdettävä perheineen ruttoa pako. Kaukainen kohde on Pekan perimä Pihlajarannan maatila Keski-Suomen Konnevedellä Kynsiveden rannalla.

Lento- ja laivaliikenne on ilman saastumisen pysäyttämiseksi kielletty vuosia sitten.

Perhe lähtee kävellen kohti Suomea halki autiomaitten ja kaasomaisen Euroopan.

KOHTI POHJANTÄHTÄÄ.

**ILMASTON LÄMPENEMINEN KARKASI KÄSISTÄ
MERENPINTA NOUSSUT 15 METRIÄ
RUTTO PUHKEAA**

ISBN: 978-952-80-5558-7

www.bod.fi